

Familijna gra miejska „Tajemniczy jeleń i inne sekrety podgórskiej architektury” Spacer interaktywny w pejzażu Podgórze

Czas trwania spaceru: około 1 godziny

trasa: około 2 km

Potrzebne będą: naładowany telefon, długopis

Drodzy odkrywcy!

Mieszkająca w Krakowie Rozalia Rozetka przeglądając stare albumy rodzinne odkryła, że jej przodkiem był znany architekt Jan Sas-Zubrzycki¹. Zgłębiając jego życiorys dziewczynka zaczęła interesować się sztuką i architekturą, postanowiła również, że w przyszłości zostanie architektem.

Podczas ferii zimowych wybrała się do Podgórze, aby zobaczyć jedno z najsłynniejszych dzieł swojego przodka, a także odkryć inne podgórskie sekrety architektoniczne przy pomocy przewodnika po Podgórzu i mapki, którą przygotowała w domu.

¹ **Jan Karol Sas-Zubrzycki (Jan Zubrzycki** h. Sas, ur. 25 czerwca 1860 w Tłustem, zm. 4 sierpnia 1935 we Lwowie) – polski architekt, teoretyk architektury, konserwator sztuki.

W latach 1878–1884 studiował na wydziale architektury Politechniki Lwowskiej. W latach 1886–1912 mieszkał w Krakowie. W 1901 r. wybudował swoją willę w Zabierzowie. W 1898 r. wraz z siostrą Jadwigą z Łobzowa założył Towarzystwo Rękodzielników Polskich „Gwiazda”, od 1912 mieszczące się we Lwowie. W latach 1900–1912 pełnił obowiązki inspektora Budownictwa Miejskiego w Krakowie. W 1916 r. był współzałożycielem Towarzystwa Opieki nad Zabytkami Sztuki i Kultury we Lwowie. Był członkiem Polskiej Akademii Umiejętności. W 1919 r. został profesorem zwyczajnym Katedry Historii Architektury i Estetyki Politechniki Lwowskiej, gdzie jako profesor i wykładowca pracował do 1929 roku. W 1929 r. został odznaczony Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski

Opublikował liczne prace naukowe, zawierające m.in. rozważania na temat polskiego stylu narodowego. Wskazywał na oryginalne, rodzime cechy polskiej architektury. Jako architekt tworzył głównie w duchu neogotyku. Wybudował ponad 40 kościołów i przebudował około 20. Opracowywał też projekty przebudowy kamienic i budowy świeckich budowli publicznych, m.in. ratusze w Jordanowie i Niepołomicach.

Razem z Rozalią wybierzcie się na spacer po Podgórzu, odkrywając i podziwiając niesamowite sekrety, które w sobie skrywa.

Waszym głównym zadaniem będzie nakręcenie krótkiego „Przewodnika po sekretach podgórskiej architektury”, w którym zachęcicie do zwiedzania Podgórza oraz opowiecie kilka słów o danym budynku lub detalu architektonicznym. Musicie sfilmować każdy punkt zaznaczony na mapie. Zadania wskażą wam na czym macie się skupić podczas nagrywania filmiku, natomiast dzięki informacjom historycznym dowiecie się czegoś więcej na temat danego budynku.

Ważne: Podczas kręcenia filmiku telefonem korzystajcie z pauzy, nie kręćcie osobnych filmików.

Pamiętajcie o zbliżeniu omawianego detalu lub budynku.

Bawcie się dobrze! Powodzenia!

KARTA NR 1

MIEJSCE: Centrum Kultury Podgórze

ADRES: ul. Sokolska 13

OBSERWACJA:

Zwiedzanie Podgórze Rozalia rozpoczęła od podziwiania zabytkowego, potężnego ceglanego gmachu głównej siedziby Centrum Kultury Podgórze, w którym wcześniej mieściła się szkoła. Budynek ten wywarł na dziewczynce ogromne wrażenie. Żeby lepiej przyjrzeć się fasadzie, Rozalia weszła schodami na górę i spojrzała na budowlę. Jej szczególną uwagę przykuły znajdujące się na ścianie detale.

INFORMACJA HISTORYCZNA:

Obiekt ten został wybudowany w 1893 roku przez miejskiego odkrywcy Józefa Kryłowskiego. Architektonicznie jest przykładem historyzmu z elementami stylu arkadowego. Na jednej ze ścian budynku znajduje się znacznik powodzi z 1903 roku (po której została podjęta decyzja o budowie bulwarów Wiślanych). Pierwotnie był siedzibą Powszechnej Szkoły Męskiej im. Tadeusza Kościuszki oraz Szkoły Przemysłowej Uzupełniającej. Do lat 70. XX w. mieściła się tam szkoła podstawowa nr 24, jedna z najstarszych w Podgórzu. Obecnie swoją siedzibę ma tutaj Centrum Kultury Podgórze. Do dziś zachowała się oryginalna forma XIX-wiecznego gmachu o regularnie rozmieszczonych arkadach okiennych wspartych na stylizowanych główkach, charakterystycznej pasiastej dekoracji z dwubarwnej cegły oraz kutych detalach.

ZADANIE:

Jakie detale na ścianie budynku Centrum Kultury Podgórze przykuły uwagę Rozalii?

Odpowiedź na to pytanie wpisz do notatnika odkrywcy.

KARTA NR 2

MIEJSCE: ul. Kalwaryjska 6

OBSERWACJA:

Rozalia poszła dalej ulicą Legionów Józefa Piłsudskiego w stronę ulicy Kalwaryjskiej. Kiedy doszła do najstarszej ulicy dzielnicy Podgórze skręciła w lewo. Przypomniała sobie, że ta część ulicy Kalwaryjskiej była kiedyś odcinkiem drogi łączącym miasto Podgórze z traktem biegnącym ze Lwowa do Wiednia. Popatrzyła na kamienice obok pustego zakładu zegarmistrza. Zdobily ją bardzo nietypowe zwierzęta.

INFORMACJA HISTORYCZNA:

W Podgórzu, na ulicy Kalwaryjskiej 6 w roku 1935 otworzono fabrykę galanterii Tomaszek i Gruss (fabryka ta została przeniesiona z ulicy Parkowej 11). Budynek fabryki, elegancką kamienicę frontową zdobioną głowami słońi oraz oficynę fabryczną, zaprojektowało renomowane biuro architektoniczne Düntuch i Landsberger. Parterowa oficyna fabryczna stanowi jeden z najlepiej zachowanych przykładów małych fabryk wewnątrz kwartałów zabudowy. Główna fasada majestatycznie stała wkomponowana w inne budynki, natomiast cała infrastruktura i pomieszczenia fabryczne znajdowały się w oficynie. Oprócz pomieszczeń przeznaczonych stricte na produkcyjne nie zabrakło miejsca również na stołówkę pracowniczą. Fabryka zajmowała się produkcją nie tylko guzików, ale też klamer i kólek. Fabryka wyrobów galalitowych, była jedną z trzech największych krakowskich firm produkujących galanterię z galalitu w okresie międzywojennym. 23.08.1948 roku budynek wraz z fabryką przeszedł na własność Państwa.

Alfred Düntuch i Stefan Landsberger, którzy zaprojektowali budynek na Kalwaryjskiej 6. Byli właścicielami dużej pracowni architektonicznej, specjalizowali się w projektowaniu luksusowych kamienic. Należeli do nielicznych spośród znanych krakowskich architektów żydowskiego pochodzenia, którym udało się przeżyć Holokaust. Po wojnie odnieśli sukces na emigracji, w Brazylii. Do dzisiaj w São Paulo działa założone przez nich biuro architektoniczne. Na długiej liście domów zaprojektowanych przez Düntucha i Landsbergera dla zamożnych znajdują się dwie kamienice wykonane dla Kurta, Maurycego i Leona Holzerów – właścicieli Towarzystwa Handlowo-Węglowego Holzer i Ska. Pierwsza z nich powstała w latach 1936-37 na rogu al. J. Słowackiego 58 i ul. Śląskiej. Druga z kamienic wybudowana została rok później na rogu al. J. Słowackiego i ul. A. Grottgera. Jej wnętrze miało niewątpliwie luksusowy charakter. Klatkę schodową wyłożono rzadko stosowanym w Krakowie trawertynem, a nie popularnym lastriko. W domu

czynszowym Holzerów znalazły się komfortowe mieszkania różnej wielkości, wyposażone w takie udogodnienia, jak np. centralne ogrzewanie.

ZADANIE:

Jakie zwierzęta można zobaczyć na kamienicy? Co trzymają?

Odpowiedź na to pytanie wpisz do notatnika odkrywcy.

KARTA NR 3

MIEJSCE: Dworek przy ulicy Zamoyskiego

ADRES: ul. Jana Zamoyskiego 12

OBSERWACJA:

Rozalia spojrzała na swoją mapkę. Kolejny punkt znajdował się bardzo blisko miejsca, w którym stała. Musiała jedynie przejść przez plac Niepodległości. Dziewczynka kiedyś przeczytała w książce historycznej, że w tym miejscu znajdowały się, zbudowane w XIX wieku, koszary armii Austro-Węgier.

Na ulicy Jana Zamoyskiego 12, w dworcu obok Dworku pod Lipkami, na balkonie zobaczyła piękne motywy roślinne, które skojarzyły się Rozalii z Grecją. Żeby się im lepiej przyjrzeć dziewczynka musiała popatrzeć na balkon stojąc po drugiej stronie ulicy.

INFORMACJA HISTORYCZNA:

Dworek przy ul. Zamoyskiego 12 – zabytkowy budynek znajdujący się w Krakowie, w jego południowej, prawobrzeżnej części Podgórzu, w obecnej Dzielnicy XIII przy ulicy Zamoyskiego.

Zbudowano go w końcu XVIII wieku. Do lat 70. XX wieku należał do rodziny Michalików. Następnie sprzedany przez Stanisława Michalika rodzinie prof. Wiktora Zina, znanego architekta.

ZADANIE:

Jakie motywy roślinne można zobaczyć na balkonie dworku?

Odpowiedź na to pytanie wpisz do notatnika odkrywcy.

KARTA NR 4

MIEJSCE: Willa Julia

ADRES: Pl. Lasoty 2

OBSERWACJA:

Rozalia wróciła na ulicę Jana Zamoyskiego, którą doszła do Parku Bednarskiego. Dziewczynka zwróciła uwagę na mural znajdujący się na elewacji budynku przy wejściu do parku. Przedstawia on postaci, które ważne były dla Podgórza i nosi tytuł „Zasłużeni Podgórzanie”. Rozalia przeszła przez jeden z najpiękniejszych parków w Krakowie, którego patronem jest ten sam człowiek, który mieszkał w willi, do której zmierzała. Wyszła z parku wprost na ulicę Parkową i udała się w stronę zabytkowych domów. Willa, która należała do Wojciecha Bednarskiego, zachwyciła dziewczynkę. Na jej fasadzie znajduje się wieża zegarowa, a pod nią można zobaczyć niesamowitego ptaka, który jest także ulubionym ptakiem Rozalii.

INFORMACJA HISTORYCZNA:

Willa Julia – jeden z zabytkowych budynków Krakowa. Znajduje się w Dzielnicy XIII, w Podgórzu przy pl. Lasoty 2. Powstała w 1903 roku. Budynek, w stylu zwanym historyzmem, projektował architekt Władysław Ekielski. Zachował się wystrój zewnętrzny i wyposażenie wnętrza willi oraz ogród. Początkowo była własnością radnego miasta Podgórza, działacza społecznego Wojciecha Bednarskiego i jego rodziny. Nazwę otrzymała na cześć żony Bednarskiego, Julii z Adamskich.

Wpisana do Rejestru zabytków nieruchomości miasta Krakowa razem z ogrodem.

ZADANIE:

Jakiego ptaka można zobaczyć na willi?

Odpowiedź na to pytanie wpisz do notatnika odkrywcy.

KARTA NR 5

MIEJSCE: Kościół św. Józefa

ADRES: ul. Jana Zamoyskiego 2

OBSERWACJA:

Kolejnym punktem na mapie Rozalii był kościół świętego Józefa. Był to dla dziewczynki najważniejszy obiekt, który tego dnia chciała zobaczyć, ponieważ zaprojektowany został przez jej przodka. Ruszyła w dół ulicą Parkową i jej oczom ukazał się jeden z najpiękniejszych neogotyckich kościołów w Polsce. Kościół zrobił niesamowite wrażenie na Rozalii, w myślach porównywała go do hiszpańskiej bazyliki Sagrada Familia. Na jego fasadzie umieszczone zostały figury świętych. Dziewczynka w milczeniu przeliczyła ich i podziwiała piękno kościoła.

INFORMACJA HISTORYCZNA:

W 1832 roku inż. Franciszek Brotschneider wybudował na Rynku Podgórskim kościół, który pod koniec XIX wieku był w złym stanie technicznym i za mały dla parafii liczącej ponad 17 tys. wiernych. W 1905 roku obiekt wyburzono.

Nowy kościół został zbudowany w latach 1905–1909 według projektu Jana Sas-Zubrzyckiego, zgodnie z wzorcami architektury neogotyckiej, w miejscu dawnej klasycystycznej świątyni. 13 maja 1905 roku poświęcono kamień węgielny proboszczem podgórskim Antoniem Gruszeckim, a 24 października 1909 kościół konsekrowano.

W 1999 roku decyzją ówczesnego proboszcza ks. Franciszka Kołacza, kościół poddano renowacji. Odnowiono ołtarz główny, ołtarze boczne, ambonę oraz organy. Przywrócono pierwotną kolorystykę, która została zatracona podczas renowacji w czasach ks. proboszcza Franciszka Mirka, kiedy zmieniono barwy na czerwono-niebieskie. Obecnie kościół ma biało-szare barwy, co przywróciło mu jego dawny charakter.

ZADANIE:

Ilu świętych znajduje się na fasadzie kościoła?

Odpowiedź na to pytanie wpisz do notatnika odkrywcy.

KARTA NR 6

ADRES: ul. Rynek Podgórski 12

OBSERWACJA:

Chociaż ciężko było Rozalii oderwać się od podziwiania kościoła, musiała kontynuować swój spacer, ponieważ wciąż pozostało jeszcze kilka sekretów podgórskiej architektury do odkrycia. Na Rynku Podgórskim było ich naprawdę dużo. Dziewczynka zaczęła od najbardziej osobliwego. Na rogu jednej z kamienic ujrzała zwierzę, którego nigdy w życiu nie widziała. Bardzo ją ono zaintrygowało.

INFORMACJA HISTORYCZNA:

Dworek Pod Jeleniem to dom znajdujący się przy Rynku Podgórskim 12, na rogu z ul. K. Brodzińskiego na krakowskim Podgórzu. W narożu zabytkowej kamienicy na poziomie 1 piętra znajduje się płaskorzeźba dwustronnego jelenia. Wystająca na zewnątrz wspólna głowa z dumnym, rozłożystym porożem widoczna jest z najdalszej części Rynku. Dzięki temu rzeźba stała się jednym z najbardziej charakterystycznych symboli dzielnicy.

Pierwszy raz wybieramy się z naszym cyklem o godłach krakowskich kamienic poza Stare Miasto, więc na początek szeptamy historię. Podgórze to dzielnica położona na południowym brzegu Wisły. Przez tereny przyszłej dzielnicy, w średniowieczu wiodła droga solna z Wieliczki i Bochni, oraz szlak handlowy na Węgry i Ruś. Dawną funkcję przechowały nazwy ulic: Port Solny i Solna znajdująca się tuż nad Wisłą. Współczesne dzieje Podgórza zaczynają się dopiero po I. rozbiórce Polski. Utworzone wtedy przez Austriaków Wolne Królewskie Miasto Podgórze graniczyło rzeką Wisłą z Krakowem należącym wtedy jeszcze do Polski. Powstałe miasto, dzięki cesarskim przywilejom, napływowi osadników i handlowi rozwijało się bardzo prędko. Pod koniec XIX wieku wyprzedzało rozwój Kraków o kilka lat. To tu powstała w latach 1899 – 1900 elektrownia miejska, dająca oświetlenie elektryczne ulicom, a następnie mieszkańcom Podgórza. Pamiątką po niej jest wyniosły komin – do dziś jeden z symboli przemysłowego Podgórza. W 1846 roku doszło do aneksji Krakowa przez Austrię (przekształcono go w twierdzę, tzw. festung). Przyłączenie Podgórza do Krakowa nastąpiło w 1915 roku.

Zacznijmy od tego co znaczy (znaczył) ów jeleni? Symbolizuje duszę, świat nadprzyrodzony, jest pośrednikiem pomiędzy wymiarami kosmosu. Jest też oznaką ogromnej mocy, męstwa, dumy i naturalnej szlachetności. W starożytności oznaczał męską siłę i namiętność. W chrześcijaństwie symbolizował Chrystusa. Celtowie uważali go za przewodnika dusz.

Przejdźmy teraz do samego budynku. Wzniesiono go w końcu XVIII wieku w stylistyce późnego baroku. Jest jednym z najstarszych budynków Podgórze. Oryginalnie był to dworek połączony z zajazdem obok granicy krakowsko-austriackiej. Podczas Powstania krakowskiego zwanego rewolucją krakowską (21.02 – 4.03.1846) mieszkali tu Jan Schindler i Józef Chłopicki. Pierwszy zatrzymał się tam po swej ucieczce w lutym 1846 wraz z wojskami austriackimi. Ówczesny prezes Senatu spalił tu podobno swe rękopiśmienne pamiętniki i inne ważne dokumenty. Chłopicki to były dyktator powstania listopadowego i uczestnik wojen napoleońskich. Mieszkał w czasie powstania „Pod Jeleniami” jednak w nim nie uczestniczył. Dlaczego tak wielki patriota nie zaangażował się w wypadki rewolucji krakowskiej odbywającej się praktycznie pod jego oknami? Nie nam to oceniać. Być może przewidział jej szybką klęskę. W gospodzie kwatrowali także w tym czasie oficerowie interweniujących oddziałów austriackich.

W 1862 pożar w oberżach Pod Jeleniem i Czarnym Orłem zniszczył 10 pobliskich domów w kierunku brzegu Wisły. Kamienicę odnowiono i przebudowano w XIX wieku. W ramach unowocześniania przestrzeni publicznej przed domem Pod Jeleniem w latach 30. XX w. powstała stacja benzynowa i postój taksówek (jest do dziś). W okresie międzywojennym w miejsce łamanego dachu z facjatą nadbudowano II piętro, co całkowicie zmieniło sylwetkę budynku.

ZADANIE:

Jakie zwierzę zaciekało Rozalię?

Odpowiedź na to pytanie wpisz do notatnika odkrywcy.

KARTA NR 7

MIEJSCE: ul. Rynek Podgórski 13

OBSERWACJA:

Na kamienicy obok niezwykłego zwierzęcia Rozalia zobaczyła majestatycznego ptaka. Nie wiedziała, że występuje on również w takim kolorze. Idąc dalej, na następnej kamienicy, również natrafiła na tego ptaka, ale był on mniej okazały.

INFORMACJA HISTORYCZNA:

Dom Pod Czarnym Orłem, znany również jako Zajazd Pod Czarnym Orłem i Pod Orłem to budynek znajdujący się przy Rynku Podgórskim 13 w Krakowie. W jego górnej części znajduje się godło orła z rozpostartymi szeroko skrzydłami. Różne nazwy kamienicy były związane zarówno ze zmianą charakteru miejsca jak i kolorystyki płaskorzeźby.

Jest to budynek murowany, ukształtowany w stylu barokowo-klasycystycznym w końcu XVIII wieku. Należy do najstarszych w Podgórzu, istniał już w 1784. roku, jeszcze przed założeniem miasta. Przez pewien okres pełnił rolę ratusza miasta Podgórze, do momentu, gdy pierwszy ratusz powstał w kamienicy obok – pod numerem 14, w Dworku Pod Białym Orłem. Klasycystyczny Dom Pod Czarnym Orłem przekształcony został w popularny zajazd i winiarnie (stąd nowa nazwa – Zajazd Pod Czarnym Orłem). W dni targowe zatrzymywali się tu kupcy z okolic, a nawet terenów Czech i Węgier. Sprzyjało temu obszerne podwórko i szeroka brama, przez którą mogły wjeżdżać ładowne, kupieckie wozy. Od początku XX wieku mieściła się tutaj piekarnia, piwiarnia i tani bazar. Teraz kilka ciekawostek z historii budynku. W zajeździe, w lipcu 1829 podczas jedynej wizyty w Krakowie przejazdem zatrzymał się Fryderyk Chopin. W latach 60. XIX wieku sprzed zajazdu trzy razy dziennie odjeżdżał omnibus do słynnego uzdrowiska w Swoszowicach. Od drugiej połowy XIX wieku kojarzony z ruchem socjalistycznym. Dochodziło tu do spotkań, głoszone propagandę. Zebrania miała tu także PPSD (Polska Partia Socjal Demokratyczna). Na początku XX wieku odbywały się tu spektakle teatralne dla robotników. W latach 70. XX w., zmieniono kolorystykę płaskorzeźby orła i na ok. 40 lat orzeł z czarnego zmienił się w białego! Trwało tak do roku 2014-go, kiedy to obiekt wyremontowano i przywrócono pierwotny kolor orła.

ZADANIE:

Jaki ptak jest patronem kamienicy?

Odpowiedź na to pytanie wpisz do notatnika odkrywcy.

KARTA NR 8

MIEJSCE: Magistrat

ADRES: ul. Rynek Podgórski 1

OBSERWACJA:

Ostatnim punktem na Rynku Podgórskim był wspaniały budynek magistratu, który wyróżnia się na tle innych budynków. Rozalia uważnie przyjrzała się jego fasadzie i kiedy wysoko zadarła głowę na jej zwieńczeniu zobaczyła bardzo ciekawy detal. Pomyślała, że musi być on związany z Podgórzem.

INFORMACJA HISTORYCZNA:

Wizytówka Podgórza urzędniczego; gmach wybudowany w latach 1844-54 w stylu historyzmu z elementami baroku.

Decyzję o jego budowie podjęła Rada Wolnego Królewskiego Miasta Podgórza. Uwagę zwraca okazała fasada zwieńczona herbem Podgórza z maskaronami po bokach. W budynku znajduje się piękna, reprezentacyjna sala obrad z neobarokową stiukową dekoracją i bogatymi złoceniami. Nad środkiem sali zawieszona jest wspaniała, misternie kuta potężna lampa. Sam gmach stanowi dominantę wschodniej pierzei Rynku. Obiekt nie jest udostępniony zwiedzającym. Obecnie jest siedzibą Wydziału Architektury Urzędu Miasta Krakowa i Rady Dzielnicy XIII Podgórze.

ZADANIE:

Co można zobaczyć na zwieńczeniu fasady Magistratu?

Odpowiedź na to pytanie wpisz do notatnika odkrywcy.

KARTA NR 9

MIEJSCE: Miejska Kasa Oszczędności

ADRES: ul. Józefińska 18

OBSERWACJA:

Podążając dalej za swoją mapką Rozalia skręciła w ulicę Bolesława Limanowskiego, a następnie w ulicę Węgierską, która dochodzi do ulicy Józefińskiej. Skręciła w prawo i po chwili dotarła pod okazały budynek Kasy Oszczędności, w którym obecnie mieści się bank. Szczególną uwagę dziewczynki przykuł portal nad drzwiami. Skojarzył jej się ze sztuką starożytną.

INFORMACJA HISTORYCZNA:

Budynek, o secesyjnym, bogatym wystroju elewacji i wewnątrz, zbudowany w latach 1909-10 wg projektu Antoniego Dostala do dziś pełni funkcje bankowe. W zwieńczeniu gmachu znajduje się herb miasta Podgórze, zaś nad wejściem znajduje się kamienny portal, który zdobi płaskorzeźba „Oszczędność”, autorstwa Pawła Turnusa (rzeźbiarz i malarz, projektant ołtarzy w podgórskich kościołach).

ZADANIE:

Co przedstawia płaskorzeźba znajdująca się na portalu nad wejściem?

Odpowiedź na to pytanie wpisz do notatnika odkrywcy.

KARTA NR 10

ADRES: ul. Józefińska 4

OBSERWACJA:

Spojrząwszy na mapkę Rozalia ze smutkiem spostrzegła, że został jej ostatni punkt do odwiedzenia. Ruszyła z powrotem ulicą Józefińską i dotarła pod przepiękną kamienicę. W górnej części jej fasady ujrzała osobliwą scenkę, która skojarzyła się dziewczynce z Afryką.

Zadowolona ze swoich odkryć i spaceru Rozalia stwierdziła, że to nie mogą być wszystkie sekrety jakie skrywa Podgórze i koniecznie musi wyruszyć na kolejny spacer w celu ich odkrycia.

INFORMACJA HISTORYCZNA:

Kamienica po Lwem (także Boreckiego, Koczowiczowska, dawniej Zajazd Pod Lwem) znajduje się przy ulicy Józefińskiej 4 na krakowskim Podgórzu. W górnej części jej fasady widzimy lwa leżącego pod palmami w towarzystwie krokodyla. Godło to różni się znacząco od opisywanych w poprzednich wpisach. Możemy dostrzec tu nie pojedynczy symbol, a wręcz pewnego rodzaju całą scenę rodzajową. Jest ona tak dużych rozmiarów, że zajmuje prawie cały tympanon budynku.

Sam budynek, w stylu klasycystycznym, pochodzi przypuszczalnie z końca XVIII wieku. Zbudowany został obok nieistniejącego już Mostu Karola (w miejscu mostu znajduje się obecnie pieszo-rowerowa kładka Bernatka) łączącego Kazimierz z Podgórzem. Pełnił funkcję miejsca spotkań i zabaw miejscowej ludności oraz domu zajezdnego przeznaczonego dla podróżnych. Ulica przy której stoi, uchodzi w Podgórzu za jedną z najstarszych i kluczowych historycznie. Została wytyczona w miejscu gdzie przechodził dawny szlak do Wieliczki. W 1941-1943 ulica Józefińska stała ulicą urzędniczo-administracyjną getta żydowskiego.

Zajmijmy się wreszcie symboliką godła. Lew kojarzony głównie z odwagą i siłą, miał zapewniać ochronę miejscu, na którym jego wizerunek umieszczano. W Egipcie król zwierząt patronował corocznym wylewom Nilu. Na trop egipski w oczywisty sposób kierują nas palmy i krokodyl – także jeden z czczonych w Egipcie symboli.

Skąd jednak skojarzenie z Nilem? Pamiętajmy, że Podgórze przed kilkoma wiekami było położone bardzo nisko w stosunku do lustra wody rzeki Wisły. Cała dzielnica i oczywiście nasza kamienica (znajdująca się bezpośrednio przy brzegu rzeki) były często zalewane i podtapiane. Trudno sobie to wyobrazić, ale w XVIII wieku bywały takie powodzie, podczas których Kraków przypominał Wenecję, a po ulicach i parkach można było poruszać się łódkami. Nasz

spoglądający na Wisłę lew, miał więc najprawdopodobniej chronić budynki i mieszkających w nich ludzi przed wylewami królowej polskich rzek.

Kamienicę przebudowano na początku XIX wieku. Przerobiono dach z łamanego na czterospadowy. Obecnie, od 2009 roku, mieści się w niej restauracja Pod Lwem.

ZADANIE:

Wymień co znajduje się w górnej części fasady kamienicy.

Odpowiedź na to pytanie wpisz do notatnika odkrywcy.

NOTATNIK ODKRYWCY

Lista Pytań:

1. Jakie detale na ścianie budynku Centrum Kultury Podgórze przykuły uwagę Rozalii?

.....

2. Jakie zwierzę można zobaczyć na kamienicy? Co trzyma?

.....

3. Jakie motywy roślinne można zobaczyć na balkonie dworku?

.....

4. Jakiego ptaka można zobaczyć na willi?

.....

5. Ilu świętych znajduje się na fasadzie kościoła?

.....

6. Jakie zwierzę zaciekało Rozalię?

.....

7. Jaki ptak jest patronem kamienicy?

.....

8. Co można zobaczyć na zwieńczeniu fasady Magistratu?

.....

9. Co przedstawia płaskorzeźba znajdująca się na portalu nad wejściem?

.....

10. Wymień co znajduje się w górnej części fasady kamienicy.

.....

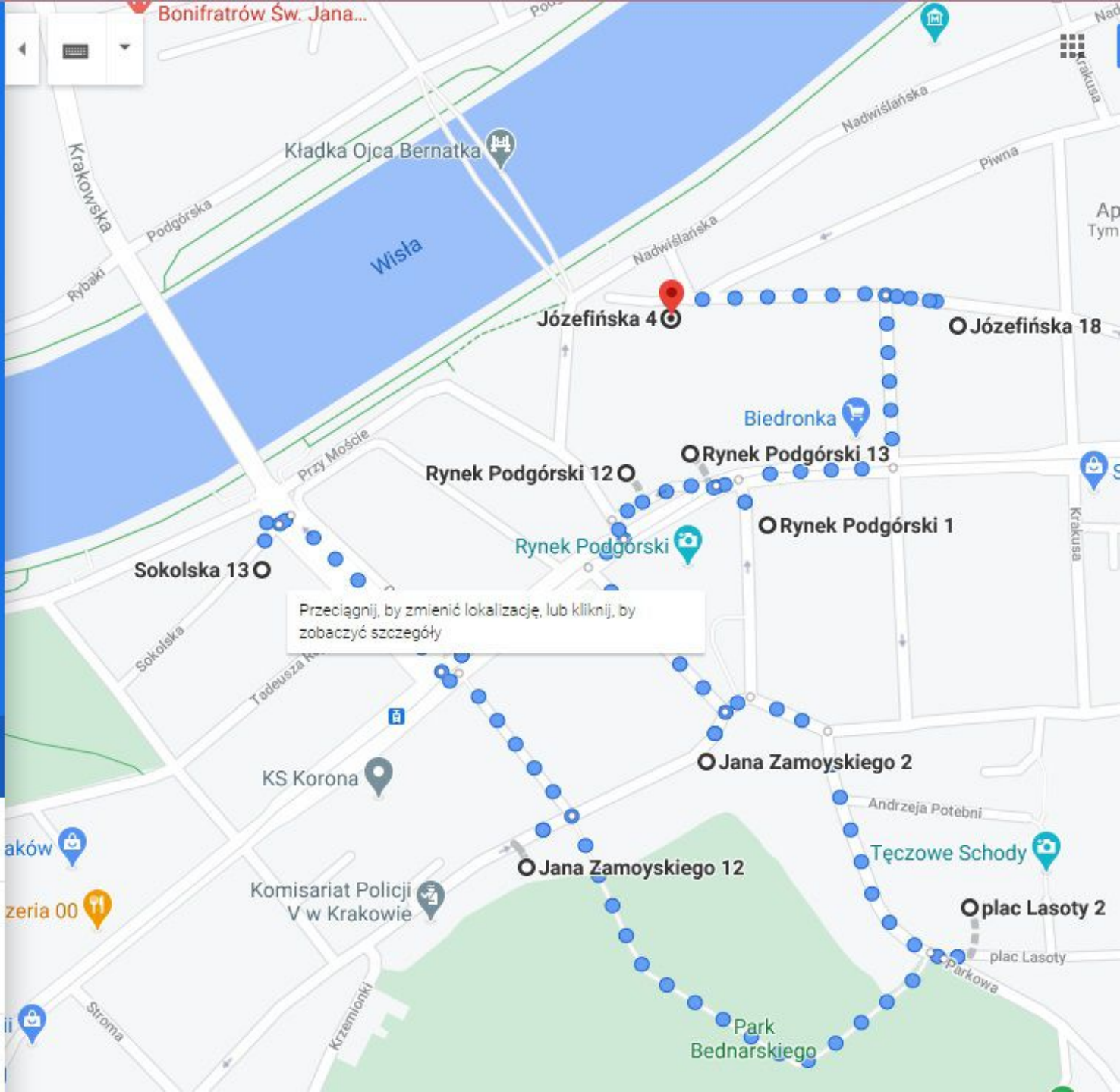
- Sokolska 13, 33-332 Kraków
- Kalwaryjska 6, 33-332 Kraków
- Jana Zamoyskiego 12, 33-332 Kraków
- plac Lasoty 2, 33-332 Kraków
- Jana Zamoyskiego 2, 33-332 Kraków
- Rynek Podgórski 12, 33-332 Kraków
- Rynek Podgórski 13, 33-332 Kraków
- Rynek Podgórski 1, 33-332 Kraków
- Józefińska 18, 33-332 Kraków
- Józefińska 4, 30-529 Kraków

OPCJE

Wyślij trasę na telefon

przez Legionów Józefa Piłsudskiego 24 min
 1,9 km
 SZCZEGÓŁY

Przeważnie płaska

Przeciągnij, by zmienić lokalizację, lub kliknij, by zobaczyć szczegóły